

11. Metody analizy skutków realizacji postanowień Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska

W celu obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów oraz projektów proponowanych w ramach Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Czarniejewo, organ opracowujący projekt dokumentu jest zobowiązany do prowadzenia monitoringu realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko zgodnie z częstotliwością i metodami o których mowa w art. 55 ustawy *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*.

Ze względu na częstotliwość gromadzenia oraz udostępniania danych monitoring ten powinien być prowadzony w cyklu rocznym, a sprawozdania z jego realizacji, łącznie ze sprawozdaniami z postępów wykonania ustaleń Aktualizacji POŚ, powinny być udostępniane, zgodnie z wymogami ustawy *Prawo ochrony środowiska*, co najmniej w cyklu dwuletnim. Monitoring ten przeprowadza się w ujęciu ilościowym oraz jakościowym.

Ujęcie ilościowe – obrazuje prognozę zmian konkretnych wielkości tzw. wskaźników. Za ich pomocą możliwa jest prognoza ilościowa niektórych elementów środowiska, tzn. takich, do których możliwe jest przypisanie ów wskaźników. Do prognozowania zmian wskaźników w przyszłości wykorzystuje się informacje o dynamice zmian tych wskaźników w przeszłości, nakładów w okresach poprzednich, planowanych do poniesienia, a także wymogi UE. Na tej podstawie powstają trzy typy prognozy:

Przez pojęcie monitoringu w ujęciu jakościowym, rozumie się prognozowanie tych elementów środowiska, dla których nie można przypisać określonych wskaźników lub jest to zadanie utrudnione. Wówczas wykorzystuje się ocenę jakościową, stanowiącą jednocześnie uzupełnienie do oceny ilościowej.

Propozycję, przewidywanych metod analizy skutków oraz częstotliwość jej przeprowadzania, przedstawiono w formie wskaźników umożliwiających prowadzenie monitoringu realizacji Programu na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Wskaźniki monitoringu Programu

Komponent	Wskaźnik	Wartość	Źródło danych
Powietrze atmosferyczne	Poziom zanieczyszczenia powietrza	pył PM10 - C SO2 - A NO2 - A Pb - A O3 - C CO - A C6H6 - C B(a)P - A B(a)P - A Cd - A Ni - A	WIOŚ, Poznań 2010
	Obszar gminy zgazyfikowany	m. Czarniejewo	UMiG

Komponent	Wskaźnik	Wartość	Źródło danych
			Czerniejewo, 2010
	% mieszkańców objętych siecią gazową	37,4%	UMiG Czerniejewo, 2010
Powietrze elektromagnetyczne	Liczba stacji sieci komórkowej	5	UMiG Czerniejewo, 2010
Zasoby wodne	Klasa, jakości wód powierzchniowych Rzeka Wrześnica	Stan ekologiczny słaby	WIOŚ, 2009
	Długość sieci wodociągowej	117,8 km	UMiG Czerniejewo, 2010
	Długość sieci kanalizacyjnej (z przykanalikami)	43,57 km	UMiG Czerniejewo, 2010
	Stosunek długości sieci kanalizacyjnej do sieci wodociągowej	2,70	UMiG Czerniejewo, 2010
Zasoby wodne	Udział mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej	99%	UMiG Czerniejewo, 2010
	Roczny pobór wody przez mieszkańców (gosp. Domowe)	208,3 dam ³	GUS, 2009
	Roczny pobór wody na inne cele	435 dam ³	GUS 2009
	Produkcja ścieków	117 dam ³	UMiG Czerniejewo, 2010
	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	Brak danych	UMiG Czerniejewo, 2010
Powierzchnia ziemi i gleby	Powierzchnia lasów	3573,4 ha	UMiG Czerniejewo, 2010
	Powierzchnia terenów przeznaczonych do rekultywacji	1,26 ha (składowisko odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne i obojętne Czerniejewie)	UMiG Czerniejewo, 2010
	% gleb wymagających wapnowania	62,4%	WIOŚ, Poznań 2004
Przyroda i krajobraz	Liczba rezerwatów przyrody	3	UMiG Czerniejewo, 2010
	Liczba pomników przyrody	26	UMiG Czerniejewo, 2010
Hałas	Stwierdzenie przekroczenia poziomów dopuszczalnych poziomów hałasu	-	WIOŚ Poznań, 2010
Poważne awarie	Liczba wystąpienia poważnych awarii	0	WIOŚ, 2009
Energia odnawialna	Wielkość energii ze źródeł alternatywnych na terenie gminy	0	UMiG Czerniejewo, 2011

źródło: Opracowanie własne

12. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza została sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227). Dokumentem wyjściowym do opracowania Prognozy był projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Czarniejewo. Niniejszy dokument stanowi rezultat dotychczasowych prac prowadzonych w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Jego celem jest określenie skutków dla środowiska wynikających z realizacji ustaleń aktualizacji ww. dokumentu.

W Prognozie przeanalizowano oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań wyznaczonych w harmonogramie realizacyjnym na lata 2011-2014 Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Czarniejewo. Analiza została przeprowadzona w oparciu o dane literaturowe oraz ustalenia własne, które zestawiono z analizą lokalnych uwarunkowań środowiskowych gminy. W celu przedstawienia możliwych długoterminowych oddziaływań posłużono się jakościową analizą macierzy, w której zawarto:

- zadania inwestycyjne oraz pozainwestycyjne w ramach Aktualizacji Programu,
- przewidywane oddziaływania wynikające z realizacji tych zadań (bezpośrednie, pośrednie, pozytywne, negatywne oraz brak oddziaływania),
- poszczególne elementy środowiska, na które może wpłynąć realizacja zadań (różnorodność biologiczna, ludzie, zwierzęta, rośliny, woda, powietrze i klimat, powierzchnia ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne Natura 2000).

W Prognozie przedstawiono kierunki działań oraz cele środowiskowe przyjęte w innych dokumentach zarówno na poziomie krajowym, jak i wojewódzkim, tj.: w Polityce Ekologicznej Państwa, Programie Ochrony Środowiska Województwa Wielkopolskiego, Programie Ochrony Środowiska dla Powiatu Gnieźnieńskiego. Uwzględniono również cele zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Czarniejewo oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czarniejewo. W analizie zastosowano dwa warianty możliwych oddziaływań. Pierwszy polegający na realizacji ustaleń Aktualizacji Programu, drugi niewdrażający ustaleń – wariant zerowy.

Gmina Czarniejewo usytuowana jest w centralnej części Wielkopolski, w odległości 50 km na wschód od Poznania, administracyjnie należy do powiatu gnieźnieńskiego. Rejon ten charakteryzuje się gęstą siecią cieków, które w sposób sztuczny zostały pogłębione i tworzą część systemu melioracyjnego. Najmniejszą gęstością sieci rzecznej w dorzeczu Wrześnicy charakteryzuje się teren międzyrzecza Wrześnicy i jej głównego dopływu Małej Wrześnicy – jest to związane z głębokim zaleganiem zwierciadła wód podziemnych, do obniżenia którego doprowadził obustronny drenaż cieków. Zasoby wód podziemnych na terenie gminy związane są przede wszystkim z utworami wodonośnymi czwartorzędu i trzeciorzędu. Do utworów wodonośnych zalicza się są piaski

różnoziarniste i żwiry z różnowiekowych struktur dolin rzecznych, dolin kopalnych, poziomów fluwioglacjalnych powierzchniowych i kopalnych (poziomy międzyglinowe), rynien lodowcowych i innych drobnych form lodowcowych. Liczba i miąższość poziomów wodonośnych oraz ich zasięg przestrzenny związane są z zasięgiem kolejnych zlodowaceń. W gminie Czerniejewo występują sprzyjające rozwojowi rolnictwa gleby, zaliczane do kompleksu żytniego bardzo dobrego (32% powierzchni gruntów ornych) oraz pszennego dobrego (15% powierzchni gruntów ornych), wytworzone z piasków gliniastych. Na obszarze gminy Czerniejewo zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zm.) zdefiniowano trzy rezerваты przyrody oraz pomniki przyrody. W rejestrze pomników przyrody objętych ochroną konserwatorską zapisanych jest kilkadziesiąt drzew, w tym gatunki: dąb szypułkowy (*Quercus robur*), dąb bezszypułkowy (*Quercus petraea*), jesion wyniosły (*Fraxinus Excelsior*), świerk pospolity (*Picea bies*), cis pospolity (*Taxus baccata*). W południowej części gminy wyznaczono proponowany **obszar Natura 2000 Grądy Czerniejewskie** (kod obszaru PLH 300049) o łącznej powierzchni 1212,90 ha. Obejmuje część równiny sandrowej o nieznacznej deniwelacji terenowej położonej w granicy mezoregionu – Równiny Wrzesińskiej. Cały teren Ostoi leży w zlewni prawobrzeżnego dopływu Warty – Wrześnicy.

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że projekt Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Miasta i Gminy Czerniejewo jest w pełni zgodny i integralny z celami i kierunkami innych strategii dotyczących ochrony środowisk.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska podejmuje szereg zadań służących poprawie obecnego stanu środowiska przyrodniczego, zapewniając jednocześnie bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańcom. Złożenia Aktualizacji Programu mają na celu poprawę jakości wód poprzez uregulowanie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy, poprawę jakości powietrza atmosferycznego poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. Aktualizacja Programu zakłada ochronę powierzchni ziemi, rekultywację terenów zdegradowanych, ochronę wartości przyrodniczych i krajobrazowych wraz z uwzględnieniem potrzeb jej mieszkańców.

Uważa się, że żaden z zapisów analizowanego dokumentu nie wpłynie znacząco negatywnie na lokalne walory przyrodnicze i kulturowe gminy oraz jakość życia mieszkańców, a jedynie krótkotrwałe uciążliwości zaznaczyć się mogą wyłącznie w początkowej fazie realizacyjnej Aktualizacji Programu – remont dróg, budowa kanalizacji

Przeprowadzona analiza i ocena stanu istniejącego pozwala wykazać, że w przypadku braku realizacji postanowień Aktualizacji Programu może nastąpić pogorszenie stanu środowiska przyrodniczego. Brak inwestycji min. w zakresie budowy dróg, rekultywacji składowiska odpadów, edukacji ekologicznej prowadzi będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w zakresie korzystania ze środowiska. Przewiduje się, iż w przypadku braku realizacji omawianego

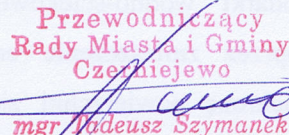

dokumentu może dojść do następujących skutków takich jak: niezgodność z przepisami krajowymi i międzynarodowymi, skutkująca m.in. konsekwencjami finansowymi.

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowywana dla strategicznych dokumentów z założenia nie jest dokumentacją szczegółową, ponieważ jej głównym celem jest odniesienie zasadniczej treści dokumentu do polityki ekologicznej oraz zasad zrównoważonego rozwoju, a także określenie trendu całościowej gminnej polityki ekologicznej. Prognoza ta jedynie w ogólny, strategiczny sposób rozważa korzyści i zagrożenia wynikające z realizacji Aktualizacji POŚ bądź odstąpienia od tejże realizacji. Zidentyfikowane oddziaływania na środowisko poszczególnych zadań wynikających z Aktualizacji Programu w odniesieniu do poszczególnych aspektów środowiskowych przedstawiono w formie tabeli.

Sumaryczna analiza oddziaływań wykazuje, że w perspektywie długoterminowej realizacja celów i kierunków działań wynikających z Aktualizacji Programu będzie miała zdecydowanie pozytywne oddziaływanie, w związku z czym należy uznać tę realizację za bardzo potrzebną. Należy stwierdzić, że realizacja projektu Programu Ochrony Środowiska nie będzie generować znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym również na obszary Natura 2000 oraz inne obszary chronione. Negatywne oddziaływanie może nastąpić na etapie realizacji inwestycji związanych z przeprowadzeniem prac remontowo-budowlanych. Oddziaływanie ustąpi z chwilą zakończenia robót. W przypadku wystąpienia negatywnego oddziaływania należy podjąć działania kompensacyjne.

W wyniku realizacji Aktualizacji POŚ dla gminy Czarniejewo nie będą występować transgraniczne oddziaływania na środowisko, wobec czego dokument ten nie musi być poddany procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przewodniczący
Rady Miasta i Gminy
Czarniejewo

mgr Jacek Szymanek